

Káposztáshordó kövekkel

Családi vállalkozás

Révai Nándor káposztával, savanyítással foglalkozik. Harminc holdon gazdálkodik, ezen termeli meg a savanyító számára is a káposztát. Valaha *Réznernek* hívták a családot, de ezt a nevet már csak a Révaiék által alapított betéti társaság őrzi:

— Nálunk a káposztatermesztés és a savanyítás igazi tradíció, mint olyan sok vecsési sváb családban. A nagyapám még a Lehel piacra járt az áruval, amit éppen azzal az eljárással készítették, mint ma, igaz, voltak azért eltérések.

A káposzta savanyításához állandó melegre van szükség. Régen az istállóban savanyodott a nagy fahordókba rakott káposzta.

— Mi már egy külön, gázkonvektorokkal fűtött helyiséget húztunk fel, de a fahordóhoz továbbra is ragaszkodunk. A fá-

ban nemesebb, ízezsébb lesz a káposzta.

Rendkívül igényesek a mai vevők, nem fogadnak el akármit, nemcsak a káposzta ízeire figyelnek, hanem a színére és a szálasságára is. Révai úr szerint ezeknek a követelményeknek egy kis, főleg manufaktúrális eszközökkel dolgozó gazdaság még mindig jobban eleget tud tenni, mint a nagyüzem.

— Úgy neveltem a fiaimat, hogy hűek maradjanak a család hagyományaihoz. Az egyik konzervipari szakközépiskolát, a másik ugyanilyen szakmunkásképzőt végzett. Magától értődik, hogy nem mentek el sehová sem, mind a ketten itt dolgoznak a Rézner Bt.-ben. ■

Révai Nándor

Haza és anyaország

Herczeg Mária

Mária, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának ügyvezetője:

— A Magyarországon élő nemzetiségiek között a némettség az egyedüli, amely az őket korábban képviselő társadalmi szervezetet, a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségét megszüntette.

Így a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata az egyetlen érdekképviseleti szervünk. A főként Nyugat-Magyarországon élő németeknek 164 önkormányzata van. Alapszabályuk lehetővé teszi, hogy négy önkormányzat megyei szövetséget hozzon létre, amit cégbíráson jegyeznek be. Ezek a helyi és a megyei önkormányzatokkal tartják a kapcsolatot. Az országos önkormányzat pedig a magyar kormánynak, a szakminisztériumoknak, továbbá a német belügyminisztériumnak partnere. Magyarország a hazánk, Németország pedig az anyaország, ahonnan kultúránk származik. ■

gédiák és ünnepek mellett mind a mai napig őriznek emlékeket és történeteket az őseikről, dédapáik, ükapáik hétköznapjairól. A kisebbségi sorson túl a gazdasági kényszer is erős és összetartó nagycsaládokba kényszerítette a svábokat. Itt a nagy, többgenerációs család és a ráépülő gazdaság lett az élet kerete.

A sváb sors helyi szakértői, például Dobrovitz József vagy a kisebbségi önkormányzatot vezető *Frühwirt Mihály* is megemlíti egy érdekességet. A vecsési sváb családok ugyanis hagyományosan *matriarchális* berendezkedésűek voltak, azaz a nők, az asszonyok uralkodtak bennük. Ennek a nyomai mind a mai napig megmaradtak.

Úgyanyyira — meséli Dobrovitz József —, hogy ő még a legutóbbi időkig is a szó szoros értelmében hazaadta a pénzt a már kilencven fölött járó édesanyjának.

A század tízes éveiben a budapesti piacokon a vecsésieké volt a káposzta és a savanyúság monopóliuma. Fogattal hordták be a zöldséget és a savanyúárut a városba, általában hajnali kettőkor indultak, hogy már időben a piacon lehessenek. Ez a hallatlanul kemény munka jólétet hozott az addig sem szűkölködő sváb családoknak, s látványosan meglődült Vecsés kulturális fejlődése is. Vecsés a tízes években már számos társadalmi egyesülettel, óvodával, saját újsággal, nyomdával, valamint kaszinóval és sportegyesülettel is rendelkezett. Bár Budapest közelsége miatt egyre nőtt a betelepülők száma, a vecsési svábok konokul tartották nyelvüket és szokásaikat. A legtöbb családban továbbra is németül beszéltek abban a faluban, amely egyébként 90 önkéntes nemzetőrt adott az 1848–49-es szabadságharcnak.

Dobrovitz József a kiegyezéstől az I. világháborúig tartó korszakot nevezi Magyarország *aranykorának*, s talán ez volt a vecsési svábság történetének legnyugodtabb, gazdaságilag azonban a legpezsgőbb, legprosperálóbb korszaka. Az üzletember szerint a Habsburg-monarchia példás kisebbségi politikát folytatott, olyat, amelyet ma a legkülönbébb nemzetközi szerződések és megállapodások világában sem képes utánozni Európa.

A húszas, harmincas években sok minden megváltozott. Több vecsési német család neve is. A piac életét per-